

[Margrete Auken]

på den måde, som ministeren selv plejer at gøre. Men det kan man jo så undre sig over.

Det er indlysende nok, at er det de store værker, kul- og oliefyrede værker eller endda a-kraftværkerne, der skal levere energien, så er landsbyer ikke smarte. Men hvem siger også, at de skal det? Heldigvis tyder meget på, at færre og færre siger a-kraft, og jeg vil da godt benytte lejligheden til at takke regeringen for dens beslutning om at udskyde det og forhåbentlig snart bringe os klarhed, så at vi kan komme til at lave ordentlig planlægning dér.

Men også de meget stive systemer, der opstår ved at satse så entydigt på kraftvarme og andre fjernvarmesystemer, som noget tyder på at man vil gøre, kan vise sig at være meget kortsigtede. Man lurder det allerede på det punkt, hvor elvarmen nævnes som en nem måde at løse de spredte bebyggelsers opvarmningsproblemer på. Det er da rigtigt, at det i den øjeblikkelige situation vil være den simpleste og den billigste måde at klare sagerne på. Men i virkeligheden er det ikke ret meget mere snedigt end at skaffe sig varme ved at tisse i bukserne. Energiøkonomisk er det den tåbeligste måde at bruge el på.

Spørgsmålet er i det hele taget, om den usmidige planlægning med de store centrale systemer er det, vi har brug for og på lang sigt råd til. De vil helt sikkert blive en forhindring for udvikling af vedvarende energi, for de to slags energiformer passer ganske enkelt for dårligt til hinanden. Her kommer de helt små samfund ind i billedet som endog meget velegnede til at udnytte og udvikle vedvarende energi med fælles anlæg og med forsøg. Det vil tit i første omgang vise sig at være ret kostbart, men energiøkonomisk er jeg ikke i tvivl om, at det er den vej, vi skal. Her har lokalcentrene næsten deres historiske opgave ud over at være spændende eksperimenter på det sociale plan.

Lad det være sagt, at SF går ind for planlægning, netop for at undgå den udvikling, som fremskridtspartiet talte om før. Jeg var noget overrasket over, at det nu var planlægningen, der skulle have skyld for, at vi har fået den by- og landudvikling, vi har haft, i betragtning af, at det netop er et resultat af manglende planlægning, at det er gået sådan. Men selvfølgelig, hvis man er interesseret i helt at ophæve by- og landzonenloven, kan det jo være meget godt at sige, at den er

skyld i det, der er sket, længe før den blev til.

Vi går ind for planlægning. Det er ikke hvad som helst af spontane og decentrale tiltag, vi vil støtte. Der er ganske givet mange lokalsamfund, der er for små eller på anden måde egner sig dårligt til udbygning. Vil man alligevel bo sådanne steder, må man vel finde sig i et betydeligt ringere serviceniveau, selv om jeg i øvrigt ikke er i tvivl om, at man kunne løse mange problemer også for disse meget små enheder, både trafikmæssigt og kulturelt og forsyningsmæssigt, med lidt udfoldelse af fantasi og smidighed. Jeg mærkede mig ministerens henvisning til, at man kunne samle flere funktioner på ét sted, og selv om han beklagede sig over, at det ville blive for vanskeligt, er det jo et meget beskedent krav at stille til sin egen smidighed, at man kan få sådan noget til at fungere. Men lad det nu være.

Af hensyn til lokalsamfundene selv er det vigtigt at bestemme sig for, hvilke man ønsker at udvikle, og hvilke der må klare sig anderledes. Beslutter man sig f. eks. for andre skoleformer end dem, vi i øjeblikket har på programmet, med klassesdelt skole osv., så skal det ikke ske af nød og betryg, men fordi man finder ud af, at det er nok så godt for børnene, og således er det også på andre kulturelle og institutionsmæssige områder.

Jeg synes også, at man skal blande sig lidt mere i, hvordan nybyggeriet forløber i de gamle landsbyer – parcelhusnattet er ingen pryd. Ikke at vi skal bygge med stråtag og bindingsværk, men dog i højere grad respektere et harmonisk miljø og så overveje at anlægge nybyggerier som nye landsbyer parallelt med de gamle, eventuelt i form af et tæt, lavt byggeri, som der er utallige gode grunde til at satse på.

Som man kan høre – hvis man hører – går vi ind for og tror på muligheden af at forene planlægning og frihed, finde rede i mangfoldigheden, give plads både for de menneskelige og de økonomiske muligheder. Det skal ske ved at tænke lidt mere fantasifuldt over problemløsningerne, satse mere på, hvad for en slags produktion der egner sig, og som sagt først og fremmest tænke på, hvilken energi der her er mulighed for at bruge og vi andre efterhånden kan få glæde af.

Dræbye (RV):